

Váš list číslo/zo dňa

17.05.2022

Naše číslo

2022/00198-PČ BA

Vybavuje/☎

Micovčinová/21

Bratislava

13.07.2022

Odborné vyjadrenie

Vážený pán Kováč,

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) ste 17.05. doručili podnet, v ktorom ste Stredisko požiadali o preskúmanie ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností (ďalej ako „zákon o slobode náboženskej viery“). Vyššie uvedené ustanovenia označujete ako diskriminačné.

Stredisko na základe Vášho podnetu vykonalo v zmysle § 1 ods. 2 písm. g) zákona č. 308/1993 Z.z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva nezávislé zisťovanie a v predmetnej veci vydáva nasledovné odborné vyjadrenie.

Relevantné skutočnosti

V podnete uvádzate, že pôsobíte ako starokatolícky kňaz v Bratislave a Trnave a to pod záštitou Starokatolíckej cirkvi v Českej republike. Starokatolícka delegatúra Utrechtskej únie na Slovensku (ďalej ako „cirkev“) je štátom neregistrovaná kresťanská cirkev, ktorá pôsobí na Slovensku. Nemožnosť štátnej registrácie cirkvi spočíva najmä v zákonnej požiadavke vymedzenej v ustanoveniach § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery.

Súčasná právna úprava stanovuje, že návrh na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti možno podať v tom prípade, ak možno preukázať, že sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási najmenej 50 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky.¹

¹ § 11 a § 12 písm. d) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov.

V podnete namietate, že ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery, ktoré stanovujú zákonné požiadavky na registráciu cirkvi, sú v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústava SR“) a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej ako „Dohovor“). Konkrétne uvádzate, že vyššie spomenuté ustanovenia, ktoré stanovujú neprimerane vysoký cenzus pre registráciu cirkví alebo náboženskej spoločnosti, diskriminujú skupinu osôb, ktorá sa hlási k minoritnému náboženskému vyznaniu.

Od prijatia zákona o slobode náboženskej viery v roku 1991, podmienky registrácie sa menili dvakrát. Stredisko uvádza, že v oboch prípadoch išlo o ich sprísnenie. Do roku 2007 platné znenie zákona ako jednu z podmienok registrácie stanovovalo, že k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ktorá sa uchádza o registráciu sa musí hlásiť najmenej 20 000 plnoletých osôb. Podľa novely z roku 2007, návrh na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti mohol podať prípravný orgán cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ak preukázal, že sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási najmenej 20 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky. Následne generálna prokuratúra napadla na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústavný súd SR“) nové prísnejšie podmienky pre registráciu cirkví a náboženských spoločností. Ústavný súd SR nálezom č. k. PL. ÚS 10/08-70 z 3. februára 2010 nevyhovel návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Sudca Lajos Mészáros zverejnil odlišné stanovisko k rozhodnutiu pléna Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. PL. ÚS 10/08. Novelizáciou z roku 2017 došlo k zvýšeniu minimálneho počtu plnoletých členov pre registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti z 20 000 členov na 50 000 členov. Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej ako „NR SR“) prelomili veto prezidenta a opätovne schválili novelu zákona o slobode náboženskej viery. Prezident označil zvýšenie počtu plnoletých členov ako zásah do základných práv a slobôd.² Koncom februára 2022, poslanec NR SR podal návrh na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery. Návrh zákona poslanci prerokovali na 60. schôdzi NR SR, ktorá neskôr rozhodla nepokračovať v rokovaní o návrhu zákona.³

V súčasnosti je v Slovenskej republike 18 registrovaných cirkví a náboženských spoločností. Podľa sčítania obyvateľov a obyvateľiek Slovenskej republiky z roku 2021, k počtom najmenej registrovanej cirkvi sa hlási 73 osôb.⁴

² Prezident vetoval novelu zákona o registrácii cirkví, dostupné na:

<https://www.prezident.sk/article/prezident-vetoval-novelu-zakona-o-registracii-cirkvi/>

³ Detaily návrhu zákona, Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Tomáša VALÁŠKA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, dostupné na:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8633>

⁴ Registrované cirkvi a náboženské spoločnosti, dostupné na:

<https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2019/12/veriaci-3.pdf>

K podmienke minimálneho počtu členov sa vyjadrila aj Benátska komisia. Ako uviedla, získanie právnej subjektivity by nemalo byť podmienené tým, že náboženská komunita má vysoký minimálny počet členov, pretože to môže diskriminovať malé alebo novovzniknuté náboženské komunity.⁵

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe v usmernení o právnej subjektivite náboženských komunit rovnako uviedla, že právna úprava by nemala podmieňovať získanie právnej subjektivity nadmerným minimálnym počtom členov náboženskej komunity. Štáty by mali zohľadňovať potreby menších náboženských spoločností. Mali by si byť vedomé toho, že ustanovenia, ktoré vymedzujú vysoký minimálny počet členov, sťažujú fungovanie novovzniknutých náboženských spoločností.⁶

Právny rámec

Podľa § 4 ods. 3 zákona o slobode náboženskej viery cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby. Môžu sa vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole, spoločnosti a obdobné spoločenstvá.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o slobode náboženskej viery štát uznáva len tie cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré sú registrované.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o slobode náboženskej viery veriaci majú právo sa združovať a tieto cirkvi a náboženské spoločnosti zakladať, ako aj vstupovať do už existujúcich cirkví a náboženských spoločností a podieľať sa na ich živote, najmä sa zúčastňovať na náboženských úkonoch, na bohoslužbách alebo iných obradoch, v náboženskom duchu byť vychovávaní, prípadne po splnení podmienok ustanovených vnútornými predpismi cirkví a náboženských spoločností a všeobecne záväznými právnymi predpismi náboženstvo vyučovať, nadväzovať a udržiavať náboženské styky aj medzinárodne, vlastniť náboženskú literatúru v ľubovoľnom jazyku a za podmienok ustanovených všeobecne záväznými právnymi predpismi ju šíriť, voliť si duchovný alebo rehoľný stav a rozhodovať sa pre život v komunitách, rádoch a podobných spoločenstvách.

Podľa § 11 zákona o slobode náboženskej viery návrh na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti prípravný orgán cirkvi alebo náboženskej spoločnosti uvedený v § 10 ods. 2 môže podať, ak preukáže, že sa k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti hlási

⁵ Benátska komisia, Kompilácia stanovísk a správ Benátskej komisie, ktoré sa týkajú slobody náboženstva a viery, 2021, str. 52, dostupné na:

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdfFile=CDL-PI\(2021\)001-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdfFile=CDL-PI(2021)001-e)

⁶ Orgán pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, usmernenie o právnej subjektivite náboženských komunit, 2014, str. 27, dostupné na:

<https://www.osce.org/files/f/documents/9/9/139046.pdf>

najmenej 50 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky.

Podľa § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery návrh na registráciu musí obsahovať čestné vyhlásenia najmenej 50 000 plnoletých členov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a sú občanmi Slovenskej republiky, o tom, že sa hlásia k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, podporujú návrh na jej registráciu, sú jej členmi, poznajú základné články viery a jej učenie a sú si vedomí práv a povinností, ktoré im vyplývajú z členstva v cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, s uvedením ich mien, priezvisk, trvalého pobytu a rodných čísel.

Podľa § 1 ods. 3 písm. c) zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov v cirkvách a náboženských spoločnostiach.

Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov ak ministerstvo zistí, že združenie vyvíja činnosť, ktorá je vyhradená politickým stranám a politickým hnutiam alebo organizáciám združujúcim občanov na zárobkovú činnosť alebo na vykonávanie náboženstva alebo viery v cirkvách a náboženských spoločnostiach (§ 1 ods. 3); bez meškania ho na to upozorní a vyzve ho, aby od takej činnosti upustilo. Ak združenie v tejto činnosti pokračuje, ministerstvo ho rozpustí. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať rozklad.

Podľa § 3 zákona č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností štát podporuje cirkvi poskytovaním príspevku štátu, účelovej dotácie podľa osobitných predpisov. Štát podporuje cirkvi aj poskytovaním oslobodení a úľav na daniach a poplatkoch podľa osobitných predpisov.

Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy SR ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy SR základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 24 ods. 1 Ústavy SR sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.

Podľa čl. 24 ods. 2 Ústavy SR každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní.

Podľa čl. 24 ods. 3 Ústavy SR cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov.

Podľa čl. 24 ods. 4 Ústavy SR podmienky výkonu práv podľa odsekov 1 až 3 možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Podľa čl. 29 ods. 1 Ústavy SR právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

Podľa čl. 29 ods. 3 Ústavy SR výkon práv podľa odsekov 1 a 2 možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) Ústavy SR Ústavný súd SR rozhoduje o súlade nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s Ústavou SR, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a so zákonmi.

Podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie sám alebo spolu s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov.

Podľa čl. 9 ods. 2 Dohovoru sloboda prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie môže podliehať len obmedzeniam, ktoré sú ustanovené zákonmi a ktoré sú nevyhnutné

v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 11 ods. 1 Dohovoru každý má právo na slobodu pokojného zhromažďovania a na slobodu združovať sa s inými, včítane práva zakladať na obranu svojich záujmov odbory alebo vstupovať do nich.

Podľa čl. 11 ods. 2 Dohovoru na výkon týchto práv sa nemôžu uvaliť žiadne obmedzenia okrem tých, ktoré ustanovuje zákon a sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Tento článok nebráni uvaleniu zákonných obmedzení na výkon týchto práv príslušníkmi ozbrojených síl, polície a štátnej správy.

Podľa čl. 14 Dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Právne posúdenie

Stredisko v postavení národného antidiskriminačného orgánu pristúpi k posúdeniu súladu ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery s čl. 12 Ústavy SR a čl. 14 Dohovoru. Konkrétne sa zameria na požiadavku 50 000 členov, ktorá spôsobuje, že skupina osôb, ktorá sa hlási k menšinovému náboženskému vierovyznaniu nemôže získať štátom uznanú právnu formu a výhody s ňou spojené v zmysle zákona o slobode náboženskej viery v porovnaní so skupinou osôb, ktorá má 50 000 a viac členov. V nadväznosti na ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery resp. požiadavku 50 000 členov, Stredisko zdôrazňuje, že štát je oprávnený určiť podmienky na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, čo zahŕňa aj stanovenie cenzu pre registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.⁷ Pri stanovení cenzu by štát mal zohľadniť potreby menších náboženských komunít. Vyčlenenie takejto skupiny osôb, ktorá sa hlási k menšinovému náboženskému vyznaniu, možno ospravedlniť len v tom prípade, ak

⁷ „Z postavenia Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu vyplýva, že Slovenská republika je oprávnená ustanoviť podmienky pôsobenia a právne relevantných činností cirkví a náboženských spoločností na svojom území a tieto podmienky vyjadriť aj v inštitúte ich registrácie. Pri ustanovovaní podmienok na udelenie statusu právnickej osoby cirkvám a náboženským spoločnostiam ústava vytvára zákonodarcovi priestor pre možnosť uplatnenia značnej miery uváženia. Právna úprava by nemala a ani nesmie pritom cirkvám svojvoľne brániť v ich vstupe do verejného života štátu a musí všetkým cirkvám pri získavaní statusu právnickej osoby zaručiť rovnaké podmienky.“

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/08 z 3. februára 2010, dostupné na:
<https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

možno identifikovať legitímny cieľ a prostriedky, ktoré zákonodarcu použil na jeho dosiahnutie možno označiť ako primerané a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti.

Základným znakom zákazu diskriminácie, ktorý je vymedzený v čl. 12 ods. 2 Ústavy SR, ako aj v čl. 14 Dohovoru je akcesorický znak. Ústavný súd v náleze sp. zn. PL ÚS 1/2012 uviedol, že k porušeniu princípu rovnosti a nediskriminácie, ktorý je vyjadrený v čl. 12 ods. 2 Ústavy SR môže dôjsť len v spojení s porušením základného práva a slobody alebo ľudského práva alebo základnej slobody vyplývajúcej z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách.⁸

Stredisko sa domnieva, že pri nemožnosti získať štátom uznanú právnu formu v zmysle zákona o slobode náboženskej viery pri nízkom počte členov, prichádza do úvahy spojitosť so základným právom slobodne prejavovať svoje náboženstvo.⁹ V tejto súvislosti je nutné zohľadniť aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej ako „ESLP“). Ako uviedol, sloboda myslenia, svedomia a náboženstva ako je zakotvená v čl. 9 Dohovoru, je jedným zo základov „demokratickej spoločnosti“ v zmysle Dohovoru.¹⁰ ESLP pri výklade čl. 9 v spojení s čl. 11 Dohovoru opakovane uviedol, že **možnosť zriadiť štátom uznanú právnickú osobu s cieľom zaručiť kolektívne aktivity v náboženskej oblasti je jednou z najdôležitejších aspektov slobody náboženského vyznania, bez ktorých by táto sloboda nemala význam. Odmietnutie uznať právnu subjektivitu náboženskej komunity zo strany štátu predstavuje zásah do výkonu práv vymedzených v čl. 9 v ich vonkajšom a kolektívnom aspekte, a to vo vzťahu k celej komunite, ako aj vo vzťahu k jej jednotlivým členom.**¹¹ Hoci sloboda náboženského vyznania je v prvom rade záležitosťou svedomia jednotlivca, zahŕňa okrem iného aj slobodu „prejavovať svoje náboženstvo“ samostatne, súkromne alebo v spoločenstve s inými, na verejnosti a v kruhu tých, ktorých vierovyznanie je spoločné. V čl. 9 sa uvádza viacero foriem, ktoré možno vnímať ako prejav náboženstva alebo viery, a to uctievanie, vyučovanie, praktizovanie a

⁸ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. 1/2012 z 3. júla 2013, dostupné na:

<https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

⁹ „Čl. 24 ods. 2 Ústavy na rozdiel od čl. 24 ods. 1 Ústavy chráni v súvislosti s prejavmi náboženstva nielen individuálne verejné právo fyzickej osoby, ale vytvára aj ústavnoprávne vynútiteľný základ pre uplatnenie kolektívneho práva cirkví a náboženských spoločností zakotveného v čl. 24 ods. 3 Ústavy. Právo jednotlivcovi slobodne prejavovať svoje náboženstvo mu čl. 24 ods. 2 Ústavy priznáva totiž „spoločne s inými“.“

Orosz, L., Svák, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, str. 313

¹⁰ Ortodoxná Ochridská arcidiecéza (Grécko-ortodoxná Ochridská arcidiecéza Pečského patriarchátu)“ proti Bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko, (3532/07), 2018, § 93, dostupné na:

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-178890%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-178890%22]})

¹¹ Metropolitná cirkev Besarábie a ďalší proti Moldavsku, (45701/99), 2002, § 118, Náboženské spoločenstvo Svedkov Jehovových a ďalší proti Rakúsku, (40825/98), 2008, § 62, dostupné na:

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-59985%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-59985%22]})

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-88022%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-88022%22]})

obrady.¹² Keďže náboženské komunity sa tradične formujú do organizačných štruktúr, čl. 9 Dohovoru musí byť interpretovaný vo svetle čl. 11 Dohovoru, ktorý chráni spolkový život proti neodôvodneným zásahom štátu.¹³

V nadväznosti na vyššie uvedené Stredisko uvádza, že len štátom registrované cirkvi alebo náboženské spoločnosti, získavajú rôzne výhody ako napr. oslobodenia od daní, ale aj príspevok od štátu. Ako najdôležitejší prejav štátneho uznania možno považovať otvorenie verejného priestoru registrovaným, a teda štátom uznaným cirkvám a náboženským spoločnostiam. Stredisko zároveň konštatuje, že nemožnosť získať štátom uznanú právnu formu v zmysle zákona o slobode náboženskej viery pri nízkom počte členov, možno spojitost' s právom slobodne prejavovať svoje náboženstvo, ako aj právom slobodne sa združovať.

Čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR vymedzuje základné princípy správania všetkých štátnych orgánov Slovenskej republiky vrátane NR SR pri tvorbe práva, resp. prijímaní zákonov. Pre zákonodarný orgán rovnako vyplýva povinnosť rešpektovať ústavné princípy, vrátane ústavného princípu rovnosti zakotveného v článku 12 ods. 1 Ústavy a princípu zákazu diskriminácie upraveného v čl. 12 ods. 2 Ústavy SR. V zmysle čl. 125 ods. 1 b) Ústavy SR: „Ústavný súd rozhoduje o súlade nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a so zákonmi.“ Stredisko zdôrazňuje, že nenahrádza činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky. K právnomu posúdeniu uvedenej veci pristúpilo v nadväznosti na výkon mandátu antidiskriminačnej autority.

Vzhľadom na vyššie uvedené, Stredisko posúdi či ustanovenie § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery je v súlade s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR v spojení s čl. 24 a čl. 29 Ústavy SR a v súlade s čl. 14 Dohovoru v spojení s čl. 9 a čl. 11 Dohovoru. Zameria sa pritom na početný cenzus pre registráciu cirkví a náboženských spoločností a posúdi, či takáto požiadavka diskriminuje skupinu osôb, ktorá sa hlási k minoritnému náboženskému vyznaniu. Bude pritom postupovať podľa testu diskriminácie, ktorú aplikuje Ústavný súd SR. Vo svojej judikatúre sa priklonil k rozhodovacej praxi EŠLP, v ktorej sa postupne ustálil test slúžiaci na posúdenie zákazu diskriminácie. **Test sa skladá zo štyroch základných častí, a teda a) či pri výkone základných práv a slobôd sa s dotknutou osobou alebo skupinou osôb zaobchádzalo odlišne (ide o tzv. komparátora)**

¹² Metropolitná cirkev Besarábie a ďalší proti Moldavsku, (45701/99), 2002, § 114, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-59985%22%5D%7D>

¹³ Hasan a Chaush proti Bulharsku, (30985/96), 2000, § 62, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58921%22%5D%7D>

b) pričom takýmto odlišným zaobchádzaním dotknutá osoba alebo skupina osôb utrpela ujmu c) či sa tak udialo na základe kvalifikovaného kritéria alebo podobného neospravedlniteľného dôvodu, a d) uvedené vyčlenenie nemožno ospravedlniť, pretože buď abscentuje dôvod ospravedlnenia t.j. legitímny cieľ, alebo prostriedky na dosiahnutie takéhoto cieľa neboli primerané a nevyhnutné.¹⁴

V súvislosti so všeobecným princípom rovnosti možno uviesť, že základný princíp je porušený vždy vtedy, ak sa s jednou skupinou adresátov noriem v porovnaní s inou skupinou zaobchádza inak, hoci medzi oboma skupinami nie sú rozdiely takého druhu a takej závažnosti, že odôvodňujú takéto nerovnaké zaobchádzanie.¹⁵ Na zistenie diskriminácie je v prvom rade potrebné určiť porovnateľnosť – komparátor (spoločný menovateľ), zmysluplnosť spoločných prvkov porovnávaných osôb alebo skupín osôb.¹⁶

Ustanovenia zákona o slobode náboženskej viery spôsobujú vyčlenenie skupiny osôb vo vzťahu k právu na slobodu náboženského vyznania a právu na slobodu združovať sa tým, že určitá skupina s menším počtom členov, a teda menej ako 50 000 je vyčlenená v porovnaní so skupinou, ktorej členovia sa hlásia k určitému náboženskému vyznaniu, pričom počet členov takejto skupiny je 50 000 a viac. Možno teda skonštatovať, že v predmetnej právnej veci spoločnou charakteristikou skupín osôb je hlásenie sa k určitému náboženskému vyznaniu. Nachádzajú sa preto v porovnateľnej situácii.

V druhom kroku testu diskriminácie sa posudzuje či odlišné zaobchádzanie je na príťaž jednotlivcovi alebo skupine osôb. Inými slovami, či diskriminačné opatrenie spôsobilo diskriminovanej osobe alebo skupine osôb ujmu.¹⁷

Stredisko vyhodnocuje, či vyčlenenie skupiny osôb, ktorá sa hlási k určitému menšinovému náboženskému vyznaniu s počtom členov menej ako 50 000, je na príťaž.

V náleze Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/08 z 3. februára 2010, vláda, ako vedľajší účastník, sa vyjadrila nasledovne: „...uplatňovanie práva na slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania je možné v Slovenskej republike ako v právnom štáte v týchto právnych formách:

¹⁴ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

¹⁵ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 5/03 zo dňa 19. februára 2003, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

¹⁶ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 7/2013 zo dňa 25. júna 2014, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

¹⁷ Orosz, L., Svák, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, str. 129.

1. fyzickými osobami v individuálnej podobe;
2. v náboženskej komunite bez právnej subjektivity (teda v podobe tzv. neregistrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti);
3. v právnickej osobe so statusom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti podľa zákona č. 308/1991 Zb.;
4. v právnickej osobe vo forme občianskeho združenia podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.¹⁸

Jednotlivci alebo skupiny osôb môžu prejavovať svoje náboženstvo aj bez registrovanej cirkvi alebo môžu pôsobiť vo forme občianskeho združenia. Stredisko teda odkazuje na zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, ktorý v ustanovení § 1 ods. 3 písm. c) ustanovuje, že takýto zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov v cirkvách a náboženských spoločnostiach. Zároveň § 12 ods. 3 písm. a) vymedzuje, že ak ministerstvo zistí, že združenie vyvíja činnosť, ktorá je vyhradená na vykonávanie náboženstva alebo viery v cirkvách a náboženských spoločnostiach, bez meškania ho na to upozorní a vyzve ho, aby od takej činnosti upustilo. Ak združenie v tejto činnosti pokračuje, ministerstvo ho rozpustí. Vláda Slovenskej republiky sa v Náleze Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/08-70 vyjadrila k vyššie uvedenému nasledovne: „...nechávajú sa tieto náboženské zoskupenia zaregistrovať na ministerstve vnútra ako občianske združenia podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, aj keď sa tento zákon nevzťahuje na združovanie občanov v cirkvách a náboženských spoločnostiach.“¹⁹ Náboženské zoskupenia s menším počtom prívržencov súčasnú právnu úpravu najčastejšie obchádzajú a zakladajú občianskeho združenia.

Zákon o slobode náboženskej viery v ustanovení § 4 ods. 3 vymedzuje, že štát uznáva len tie cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré sú registrované. Cirkvi a náboženské spoločnosti sú právnické osoby podľa § 4 ods. 3 zákona o slobode náboženskej viery. Len ako štátom registrované cirkvi alebo náboženské spoločnosti,²⁰ právnu subjektivitou získavajú rôzne výhody ako napr. oslobodenia od daní, ale aj príspevok

¹⁸ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/08-70 zo dňa 3. februára 2010, dostupné na:

<https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

¹⁹ Ibid.

²⁰ Sudca Lajos Mészáros vo svojom odlišnom stanovisku vysvetľuje základný právny štandard (base level entity status), ktorý umožňuje cirkvám a náboženským spoločnostiam získať adekvátnu právnu formu, právnu subjektivitu a zvýšeným právnym štandardom (upper tier status), ktoré majú cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré sú registrované v Slovenskej republike. „Naša právna úprava nepozná základnú registráciu, ale právnu subjektivitu môže cirkev alebo náboženská spoločnosť získať len registráciou s vyšším právnym štandardom, so zvláštnymi právami.“ Odlišné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa k rozhodnutiu pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. PL. ÚS 10/08, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

od štátu.²¹ Ako najhlavnejší aspekt ich štátneho uznania možno považovať otvorenie verejného priestoru registrovaným, a teda štátom uznaným cirkvám a náboženským spoločnostiam. Možno predovšetkým spomenúť školy, sociálne a zdravotné zariadenia, väznice, verejnoprávne médiá, prostredie ozbrojených síl a ozbrojených zborov a ďalšie oblasti spoločenského života.²² Veriaci majú právo okrem iného zúčastňovať sa na náboženských úkonoch, na bohoslužbách alebo iných obradoch, v náboženskom duchu byť vychovávaní, prípadne po splnení podmienok ustanovených vnútornými predpismi cirkví a náboženských spoločností a všeobecne záväznými právnymi predpismi náboženstvo vyučovať, voliť si duchovný alebo rehoľný stav a rozhodovať sa pre život v komunitách, rádoch a podobných spoločenstvách.²³

Stredisko v nadväznosti na vyššie uvedené, odkazuje na judikatúru ESLP, a teda samotná tolerancia aktivít neuznanej náboženskej organizácie nie je náhradou pre jej právne uznanie, ak toto právne uznanie môže jej členom priznávať práva.²⁴ Skupina osôb, ktorá sa hlási k minoritnému náboženskému vyznaniu môže teda pociťovať ujmu v porovnaní so skupinou, ktorá má viac ako 50 000 členov. Ujmu môže pociťovať práve z hľadiska nemožnosti získať štátom uznanú právnu formu a výhody s ňou spojené v zmysle zákona o slobode náboženskej viery.

Ďalším krokom testu diskriminácie je posúdenie toho, či k nerovnosti došlo na základe kvalifikovaného kritéria alebo podobného neospravedlňiteľného dôvodu. Podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy SR zakázané dôvody sú pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, viera a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. V predmetnej právnej veci, určitej skupine, ktorej členovia sa hlásia k minoritnému náboženskému vyznaniu je spôsobená ujma z hľadiska nemožnosti získať štátom uznanú právnu formu a výhody s ňou spojené v zmysle zákona o slobode náboženskej viery, a to práve **z dôvodu nízkej početnosti členov takejto komunity**. Je potrebné teda vyhodnotiť to, či nízku početnosť členov možno subsumovať pod dôvod iné postavenie.

Vo vzťahu k dôvodu **iné postavenie**, Stredisko zdôrazňuje, že daný výpočet dôvodov je demonštratívny, a to s poukazom na dôvody „iné postavenie“ a „iné zmýšľanie“. Tie totiž umožňujú rozšíriť výpočet chránených dôvodov diskriminácie aj o ďalšie. Demonštratívnosť

²¹ § 3 zákona č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností.

²² Gajdošová M., Košičiarová S. (eds.), Združenia osôb ako prvok demokracie a sloboda združovania, 2019, str. 64 – 65, dostupné na:

<https://www.truni.sk/sites/default/files/uk/f000227.pdf>

²³ § 5 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov.

²⁴ Izzettin Doğan a ďalší proti Turecku, (62649/10), 2016, § 127, dostupné na:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-162697%22%7D>

výpočtu zakázaných dôvodov diskriminácie potvrdzuje aj početná judikatúra ESLP vo vzťahu k čl. 14 Dohovoru.²⁵ V prípade Engel proti Holandsku, ESLP uviedol, že zoznam diskriminačných dôvodov je len ilustratívny a nie taxatívny, čo je podporené slovami na akomkoľvek dôvode.²⁶ V prípade Hode a Abdi proti Spojenému kráľovstvu, ESLP uviedol, že zaobchádzanie, ktoré sťažovateľ namietal, nemožno subsumovať pod jeden zo špecifických dôvodov uvedených v čl. 14. Sťažovateľ musí preto preukázať, že mal nejaké „iné postavenie“ pre účely čl. 14 Dohovoru. V tejto súvislosti ESLP pripomína, že „iné postavenie“ má vo všeobecnosti široký význam. Ďalej uvádza, že ochrana poskytovaná čl. 14 Dohovoru sa neobmedzuje len na rozdielne zaobchádzanie založené na charakteristikách, ktoré sú osobné resp. vrodené alebo zdedené.²⁷ ESLP tak skonštatoval „iné postavenie“, v prípadoch, keď sa rozlišovanie zakladalo napr. na vojenskej hodnosti²⁸ typ predbežného stavebného povolenia, ktorého je sťažovateľ držiteľom,²⁹ či bol prenajímateľom sťažovateľa štát alebo súkromný vlastník³⁰ a iné. V nadväznosti na vyššie uvedené, je zároveň nutné zdôrazniť, že posudzovanie rozlišovacieho kritéria v kontexte chráneného dôvodu iného postavenia vždy závisí od konkrétnych okolností prípadu.³¹

Problematikou početného cenzu pre registráciu cirkvi a náboženských spoločností sa ESLP už zaoberal vo svojej rozhodovacej praxi, a to v prípade Lajda a ďalší proti Českej republike. Poukázal pritom na neprimeranosť vysokého cenzu. Ministerstvo kultúry odmietlo žiadosť o registráciu cirkvi Spoločenstva Ducha Svätého pre zjednotenie svetového kresťanstva, pretože nedošlo k splneniu podmienky, aby sa k takejto cirkvi hlásilo 10 000 plnoletých osôb s trvalým pobytom na území Českej republiky. Sťažovatelia následne namietali porušenie čl. 6, 9, 11 a 14 Dohovoru. ESLP uviedol, že naplnenie podmienky 10 000 členov predstavovalo 0,1 % českej populácie, čo možno označiť ako neprimerane vysokú požiadavku.³² Meritórne o danej veci nerozhodol, pretože medzitým české authority prijali nový zákon, ktorý znížil census na 300 osôb.

²⁵ Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

²⁶ Engel proti Holandsku, (5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72), 1976, § 72, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57479%22%7D>

²⁷ Hode a Abdi proti Spojenému kráľovstvu, (22341/09), 2013, §§44-47, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-114244%22%7D>

²⁸ Engel proti Holandsku, (5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72), 1976, § 72, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57479%22%7D>

²⁹ Pine Valley Developments Ltd a ďalší proti Írsku, (12742/87), 1991, §§ 61-64, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57711%22%7D>

³⁰ Larkos proti Cypru, (29515/95), 1999, § 31, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-58914%22%7D>

³¹ Orosz, L., Svák, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021, str. 128.

³² Lajda a ďalší proti Českej republike, (20984/05), 2009, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-161112%22%7D>

V predmetnej právnej veci Stredisko dospelo k záveru, že nízky počet členov skupiny, ktorá sa hlási k určitému náboženskému vyznaniu, možno subsumovať pod dôvod iné postavenie. Ten možno vykladať extenzívne, je však nutné prihliadať na okolnosti individuálneho prípadu. V tejto súvislosti je nutné spomenúť, že vyššia súdna autorita sa už venovala otázke vysokého cenzu pre registráciu cirkví a náboženských spoločností. Poukázala pritom na neprimeranosť požiadavky najmä vo vzťahu k početnosti populácie krajiny. Stredisko uvádza, že podmienka 50 000 členov na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ktorá je vymedzená v zákone o slobode náboženskej viery, predstavuje až 0,92 % slovenskej populácie, čo jednoznačne možno označiť ako neprimerane vysokú požiadavku.

Štvrtý krok testu spočíva vo vyhodnotení toho, či nerovnosť možno ospravedlniť legitímnym cieľom, na dosiahnutie ktorého je nutné použiť primerané a nevyhnutné prostriedky. Ústavný súd Slovenskej republiky k princípu proporcionality o.i. uviedol, že „tento princíp predovšetkým znamená primeraný vzťah medzi cieľom (účelom) sledovaným štátom a použitými prostriedkami. V týchto súvislostiach cieľ (účel) sledovaný štátom smie byť sledovaný; prostriedky ktoré štát použije, smú byť použité; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je vhodné; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je potrebné a nevyhnutné.“³³

V nadväznosti na vyššie uvedené, právna úprava môže ustanoviť postup, ktorým sa základné právo obmedzí, zúži alebo modifikuje, no ako aj uviedol ESLP v prípade Molla Sali proti Grécku, na účely článku 14 je rozdielne zaobchádzanie diskriminačné, ak „nemá žiadne objektívne a primerané opodstatnenie“, to znamená, ak nesleduje „legitímny cieľ“ alebo ak neexistuje „primeraný vzťah proporcionality“ medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý sa má dosiahnuť.³⁴

Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 39/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o slobode náboženskej viery, predkladateľ uviedol nasledovné: „Registráciou získava náboženský subjekt značné množstvo výhod, ako je najmä možnosť žiadať štát o finančné príspevky na platové náležitosti svojich duchovných a cirkevných ústredí, na prevádzku cirkevných škôl, vyučovanie náboženstva na štátnych školách **a preto má štát legitímne právo určiť registračné podmienky, ktoré spĺňajú tie náboženské subjekty, ktorých vieru vyznáva nie zanedbateľný počet občanov SR.** Ako však už bolo uvedené registračné podmienky neznameniaj obmedzenie náboženskej slobody, pretože základné ľudské práva majú v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami SR

³³ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS. 3/09, zo dňa 26. januára, dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DmsSearchView>

³⁴ Molla Sali proti Grécku, (20452/14), 2018, § 135, dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-188985%22%7D>

zaručené všetkým bez rozdielu.“ Zákonodarca ďalej vymedzil, že cieľ predloženého návrhu zákona, má spočívať v **eliminovaní špekulatívnych registrácií údajných cirkví a náboženských spoločností s hlavným cieľom registrácie - získania finančných príspevkov od štátu**. Za legitímny cieľ teda možno označiť **ochranu verejného poriadku**. Predložený návrh zákona v nadväznosti na sledovaný cieľ vo svojich ustanoveniach zvyšuje pre registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti minimálny počet plnoletých členov cirkvi alebo náboženskej spoločnosti z 20 000 členov na 50 000 členov.³⁵ Otázkou teda je, či zákonodarca použil primerané a nevyhnutné prostriedky na dosiahnutie legitímneho cieľa, ktorým je eliminovanie špekulatívnych registrácií údajných cirkví a náboženských spoločností za účelom získania finančného príspevku od štátu resp. ochrana verejného poriadku. A teda či takýto legitímny cieľ nemožno dosiahnuť menej invazívnym spôsobom ako vyčlenením skupín osôb, ktoré sa hlásia k minoritným vierovyznaniam.

K uvedenej časti dôvodovej správy, Stredisko odkazuje na rozhodovaciu prax EŠLP. Uzatváranie dohôd medzi štátom a určitou náboženskou spoločnosťou, ktoré ustanovujú osobitný režim v prospech takejto náboženskej spoločnosti nemožno automaticky vnímať ako v rozpore s požiadavkami, ktoré sú vymedzené v čl. 9 a čl. 14 Dohovoru, a to za predpokladu, že existuje objektívne a primerané odôvodnenie rozdielného zaobchádzania a že podobné dohody môžu uzavrieť aj iné náboženské komunity, ktoré o to majú záujem.³⁶ Súd uviedol, že jeho úlohou nie je posúdiť, či malo byť náboženstvo štátom uznané, ale či malo spravodlivú príležitosť požiadať o tento status a či kritéria obsiahnuté v zákone neboli aplikované diskriminačne.³⁷ Štát má právo určiť registračné podmienky pre náboženské subjekty. Porušenie princípu rovnosti možno skonštatovať len v prípade, ak vyčlenenie zákonodarca rozumne neodôvodní.

V nadväznosti na legitímny cieľ, ktorý stanovil zákonodarca v dôvodovej správe, Stredisko odkazuje na § 15 zákona o slobode náboženskej viery, ktorý stanovuje, že registrujúci orgán preskúma, či založenie a činnosť cirkvi alebo náboženskej spoločnosti nie je v rozpore s týmto zákonom a ostatnými zákonmi, ochranou bezpečnosti občanov a verejného poriadku, zdravia a mravnosti, zásadami ľudskosti a znášanlivosti, alebo či nie sú ohrozené práva iných právnických osôb a občanov. Uvedené ustanovenie už chráni verejný poriadok. Ustanovenie § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery, ktoré stanovuje požiadavku 50 000 a viac plnoletých členov, nemožno teda označiť ako nevyhnutné k sledovanému cieľu.

³⁵ Dôvodová správa k zákonu č. 39/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, dostupné na:

<https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-39-2017-z-z.htm>

³⁶ Savez crkava “Riječ života” a ďalší proti Chorvátsku, (7798/08), 2011, § 85, dostupné na:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-102173%22%5D%7D>

³⁷ Antická Baltická náboženská spoločnosť Romuva proti Litve, (48329/19), 2021, § 136, dostupné na:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-210282%22%5D%7D>

Stredisko zároveň pripomína, že bývalý prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska, vetoval novelu zákona o slobode náboženskej viery v roku 2016. Z uplatneného veta vyplýva, že pri registrácii cirkví a náboženských spoločností na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky, od schválenia zákonnej úpravy v roku 2007 nedošlo k zaregistrovaniu žiadnej novej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Ako sa ďalej uvádza, **podľa dostupných informácií štát evidoval po roku 2007 len jeden pokus o špekulatívne zaregistrovanie cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. V tomto prípade išlo o pokus zaregistrovať sa pomocou neplatných podpisov. Išlo teda o konanie v rozpore so zákonom, pričom pokus o registráciu nebol úspešný. Takýto prípad poukazuje na to, že špekuláciám možno zabrániť dôsledným preverovaním osôb, dokumentov a údajov, ktoré sa pri registrácii predkladajú.**³⁸ Špekulatívnym registráciám možno zabrániť primeranou kontrolnou činnosťou resp. preskúmaním, čo vymedzuje už ustanovenie § 15 zákona o slobode náboženskej viery.

V dôvodovej správe, predkladatelia nepreukázali, že riziko registrácie špekulatívnych cirkví alebo náboženských spoločností v porovnaní s minulosťou rastie. Zároveň neuviedli zdroje alebo dáta, ktoré by takéto tvrdenia podporili.

Stredisko teda konštatuje, že vyčlenenie určitej skupiny osôb, ktorá sa hlási k minoritnému vierovyznaniu, a teda ktorej počet členov nedosahuje 50 000, nemožno ospravedlniť. Legitímny cieľ, ktorý stanovil zákonodarca možno dosiahnuť menej invazívnym spôsobom ako stanovením neprímerane vysokého cenzu. A teda prostriedky, ktoré zákonodarca použil na dosiahnutie takéhoto cieľa nemožno označiť ako nevyhnutné v demokratickej spoločnosti.

Záver

V posudzovanej právnej veci, Stredisko hodnotilo či ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona o slobode náboženskej viery je v súlade s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR v spojení s čl. 24 Ústavy SR a čl. 29 Ústavy SR a v súlade s čl. 14 Dohovoru v spojení s čl. 9 a čl. 11 Dohovoru. Zameralo sa na požiadavku, ktorá stanovuje početný cenzus na registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Dospelo k záveru, že legitímny cieľ, ktorý stanovil zákonodarca možno dosiahnuť šetrnejším spôsobom ako vyčlenením určitej skupiny osôb, ktorá sa hlási k menšinovému náboženskému vyznaniu a ktorej počet členov nedosahuje 50 000. Vyčlenenie skupiny osôb tak v takomto prípade nemožno ospravedlniť.

Podľa názoru Strediska, sú splnené všetky predpoklady na to, aby Ústavný súd v predmetnej právnej veci vyslovil nesúlad ustanovenia § 11 a § 12 písm. d) zákona

³⁸ Prezident vetoval novelu zákona o registrácii cirkví, dostupné na:
<https://www.prezident.sk/article/prezident-vetoval-novelu-zakona-o-registracii-cirkvi/>

o slobode náboženskej viery, ktoré stanovujú požiadavku 50 000 plnoletých členov pre registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti s Ústavou SR a Dohovorom.

S pozdravom

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka